

КАФЕДРА ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ТЕХНОГЕННО-ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Модуль
1

Правові та
організаці
йні
питання
охорони
праці

**ТЕМА : ДЕРЖАВНЕ
УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ
ПРАЦІ, ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ
ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ.»**

Лекція № 2

з навчальної дисципліни
«Охорона праці»

Навчальні питання лекції

1. Державне управління охороною праці

2. Організація охорони праці на підприємстві

Навчальна література:

- Закон України «Про охорону праці» від **14** жовтня **1992** року.
- Наказ МНС України від **07.05.2007** р. № **312**, пп.**1.3.1- 1.3.20** «Інструктажі з питань охорони праці».
- НПАОП **0.00-4.21-04** Типове положення про службу охорони праці.
- Постанова Кабінету Міністрів України від **11** лютого **2015** р. № **96** «Про затвердження Положення про Державну службу України з питань праці».
- *Грибан В. Г., Негодченко О.В. Охорона праці: навч. посібник, [для студ. Г 82 вищ. навч. закл.] / К.: Центр учбової літератури, 2009. – 280с.*
- *Третьяков О.В., Зацарний В.В., Безсонний В.Л. Охорона праці: Навч. посібник для самостійної роботи студентів. – Х.: УЦЗУ, 2009. – 436 с*

Управління охороною праці – це підготовка, прийняття та реалізація рішень зі здійснення політики охорони праці в державі.

Кабінет Міністрів України

- встановлює єдину державну статистичну звітність з питань охорони праці.

- визначає функції міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади щодо створення безпечних і нешкідливих умов праці та нагляду за охороною праці;

- забезпечує реалізацію державної політики в галузі охорони праці;

- подає на затвердження Верховною Радою України загальнодержавну програму поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища;

Національна рада виконує такі функції:

створює єдину систему державного управління охороною праці;

вносить до розгляду Кабміну пропозиції щодо вдосконалення цієї системи;

організовує і забезпечує контроль за виконанням загальнодержавних актів та рішень уряду з питань охорони праці;

розробляє загальнодержавну програму і законопроекти з питань охорони праці, вносить пропозиції щодо вдосконалення законодавства з цих питань;

Державна служба з питань праці

реалізує державну політику у сферах промислової безпеки, охорони праці, гігієни праці, здійснення державного гірничого нагляду, а також з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, зайнятість населення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, на випадок безробіття в частині призначення, нарахування та виплати допомоги, компенсацій, надання соціальних послуг та інших видів матеріального забезпечення з метою дотримання прав і гарантій застрахованих осіб.

Управління ОП на галузевому рівні

Здійснюють галузеві міністерства:
Міністерство охорони здоров'я (МОЗ),
Міністерство праці і соціальної політики,
Державна служба України з питань
надзвичайних ситуацій (ДСНС), Міністерство
аграрної політики та продовольства України,
Міністерство екології та природних ресурсів
України, Міністерство регіонального розвитку,
будівництва та житлово-комунального
господарства України, та інші міністерства.

Міністерство охорони здоров'я:

розробляє гігієнічно обґрунтовані нормативи показників шкідливих факторів на робочих місцях і в межах робочої зони об'єктів;

розробляє санітарні норми щодо нормативів і методик визначення показників шкідливих факторів;

здійснює контроль за виконанням вимог гігієни праці і виробничого середовища;

розроблює методичку проведення атестації робочих місць на їхню відповідність нормативним актам про охорону праці та з оцінки тяжкості роботи тощо.

Міністерство праці і соціальної політики:

здійснює державну експертизу умов праці;

визначає порядок та здійснює контроль за якістю проведення атестації робочих місць щодо їх відповідності нормативним актам про охорону праці;

бере участь у розробці нормативних актів з охорони праці.

Державна служба цивільного захисту

- забезпечує нагляд за дотриманням вимог стандартів, нормативів і правил у сфері цивільного захисту;
 - забезпечує гасіння пожеж, рятування людей та надання допомоги в ліквідації наслідків аварій
- затверджує загальнодержавні правила техногенної та пожежної безпеки, а також вимоги, інструкції і методики, інші нормативно-правові акти у сфері техногенної та пожежної безпеки, які є обов'язковими для всіх підприємств, установ, організацій;

Управління ОП на регіональному рівні

***Здійснюють обласні державні адміністрації,
обласні Ради народних депутатів***

Місцеві державні адміністрації і ради народних депутатів:

Очолюють

роботу з управління охороною праці;

формуєть за участю профспілок програми заходів з питань безпеки, гігієни праці і виробничого середовища, що мають міжгалузеве значення;

Організують, у разі необхідності, регіональні аварійно-рятувальні формування;

здійснюють контроль за додержанням нормативних актів про охорону праці;

створюють у разі необхідності фонди охорони праці.

На виробничому рівні

- *Законодавство України покладає на всіх роботодавців обов'язок щодо забезпечення безпечних і нешкідливих умов праці. Витрати на охорону праці на підприємстві згідно зі ст. **19** Закону «Про охорону праці» повинні становити не менше **0,5%** від фонду оплати праці за попередній рік, а за невиконання законодавства до підприємства можуть бути застосовані санкції аж до заборони його експлуатації.*

Служба охорони праці

- Обов'язково повинна бути створена на підприємстві з кількістю працюючих **50** і більше осіб. При кількості працівників менше **50** осіб функції служби охорони праці можуть виконувати в порядку сумісництва особи, які мають відповідну підготовку. А якщо працівників менше **20** - можуть на договірних засадах залучатися сторонні фахівці, які мають не менше трьох років виробничого стажу.

Система управління охороною праці (СУОП)

- Роботодавець очолює роботу з управління охороною праці і повинен забезпечити функціонування системи управління охороною праці (СУОП). Він несе безпосередню відповідальність за СУОП в цілому на підприємстві. Система управління охороною праці – це сукупність суб'єкта та об'єкта управління, які проводять цілеспрямовану, планомірну діяльність з метою забезпечення здорових, безпечних і високопродуктивних умов праці

Положення, інструкції та інші акти з охорони праці.

- *Роботодавець повинен розробити та затвердити положення, інструкції та інші акти з охорони праці. Вони встановлюють правила виконання робіт і поведінки працівників на території підприємства, у виробничих приміщеннях, на будівельних майданчиках і робочих місцях*

Інструктажі з питань охорони праці

- *Всі працівники повинні пройти вступний інструктаж, навчання, перевірку теоретичних знань, первинний інструктаж на робочому місці, стажування і набуття навичок безпечних методів праці. Надалі з працівниками повинні проводитися повторні інструктажі, позапланові та цільові інструктажі*

Навчання з питань охорони праці

- *Працівники, зайняті на роботах з підвищеною небезпекою або там, де є потреба у професійному доборі, повинні щороку проходити навчання і перевірку знань з питань охорони праці. Навчання таких працівників може проводитися як безпосередньо на підприємстві, так і іншим суб'єктом господарювання, що займаються таким навчанням. Перевірка знань працівників з питань охорони праці повинна здійснюватися відповідною комісією підприємства*

Медогляди працівників

- *Роботодавець зобов'язаний за свої кошти організувати проведення попереднього (при прийнятті на роботу) та періодичних (протягом трудової діяльності) медоглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці або таких, де є потреба у професійному доборі. Також він зобов'язаний проводити щорічний обов'язковий медогляд осіб віком до **21** року.*

Засоби індивідуального захисту,

- *На роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці, а також на роботах, пов'язаних із забрудненням або несприятливими температурними умовами, працівникам згідно зі ст. **164** КЗпП має безкоштовно видаватися спеціальний одяг, спеціальне взуття, мило, молоко, солоня вода та інші засоби.*

Атестація робочих місць.

- *На підприємствах, де технологічний процес, використовуване обладнання, сировина та / або матеріали є потенційними джерелами шкідливих і небезпечних виробничих факторів, які можуть негативно впливати на стан здоров'я працюючих, повинна проводитись атестація робочих місць за умовами праці*

Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків

- Роботодавець зобов'язаний організувати розслідування та вести облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій у порядку, встановленому постановою КМУ від **30.11.2011** р. № **1232**. на роботодавця покладається і ряд інших обов'язків, пов'язаних з охороною праці. Частина з них виглядає декларативно (наприклад, обов'язок впроваджувати прогресивні технології), але інші повинні обов'язково дотримуватися роботодавцями (наприклад, вимоги щодо охорони праці жінок, неповнолітніх та інвалідів, вимога подавати звітність про стан охорони праці).

ЗАВДАННЯ НА САМОПІДГОТОВКУ

- 1. Закріпити і допрацювати матеріал лекції №2.**
 - 2. Підготуватись до практичного заняття за темою «Інструктажі з охорони праці»,**
 - 3. Відпрацювати в конспектах пп. 1.3.1- 1.3.20 «Інструктажі з питань охорони праці» наказу МНС України від 07.05.2007 р. № 312 (Правила ОП в МНС).**
 - 4. Розробити приблизний зміст (програму) проведення первинного інструктажу газодимозахисника.**
-

ПИТАННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ ЗА ТЕМОЮ «ІНСТРУКТАЖІ З ОХОРОНИ ПРАЦІ»,

- 1. Зміст, порядок проведення і види інструктажів з охорони праці.**
- 2. З ким і як проводиться вступний інструктаж?**
- 3. З ким і як проводиться первинний інструктаж?**
- 4. Коли і як проводиться повторний інструктаж?**
- 5. В яких випадках і як проводиться позаплановий та цільовий інструктажі?**
- 6. Як завершуються і оформляються інструктажі з питань охорони праці?**
- 7. Порядок проведення первинного інструктажу газодимозахисника.**